

Un vis împlinit

Gluma o inventase Blanes; venea la mine la birou – pe vremea când eu aveam un birou – și la cafenea – pe vremea când îmi mergea prost și nu mai aveam un birou – și, oprindu-se pe covor, cu pumnul înfipt în masa de scris, cravata frumos colorată prinsă de cămașă cu un ac de aur și cu capul – pătrat, bărbierit, cu ochii negri, a căror atenție n-o puteai capta mai mult de un minut, apoi se muia imediat, de parcă era gata să ațipească ori își aducea aminte de o clipă curată și sentimentală din viața pe care, firește, n-o putuse duce nicicând – fără nimic de prisos, profilat pe peretele doldora de poze și afișe, mă lăsa să trăncănesc și comenta rotunjindu-și gura: “Fiindcă tu, desigur, ai ajuns pe drumuri tot jucând Hamlet.” Ori: “Da, știm și noi. Te-ai sacrificat mereu pentru artă și, de n-ar fi fost slăbiciunea ta nebunească pentru Hamlet...”

Iar eu mi-am petrecut toată ciurda aia de ani suportând o întreagă adunătură de mișei, autori, actori și actrițe, directori de teatru și critici de pe la jurnale, familiile, prietenii și amanții tuturor, pierzând și câștigând între timp paralele pe care numai Dumnezeu și cu mine știam că iar trebuia să le pierd în stagiunea următoare, cu stropi de sudoare pe capul pleșuv, un ghiont în coaste și gustul dulce-acrișor al batjocurii lui Blanes, pe care n-o înțelegeam întru totul:

- Da, desigur. Ai comis adevărate nebunii din pricina iubirii nemăsurate pentru Hamlet...

Dacă l-aș fi întrebat de prima oară ce însemnau acele vorbe, dacă i-aș fi mărturisit că știam despre Hamlet tot atât cât despre banii pe care îi puteai câștiga din prima lectură a unei piese de teatru, gluma lui n-ar fi avut nici un ecou. Dar m-am temut de nenumăratele glume pe care le-ar fi iscat întrebarea mea, așa că doar m-am strâmbat și l-am trimis la plimbare. Așa am putut trăi douăzeci de ani fără să am habar cine era Hamlet și fără să-l fi citit, știind totuși, din ceea ce întrezăream pe fața lui Blanes și din cum își clătina el capul, că Hamlet era artă, artă pură, artă mare, și, am înțeles, asimilând acest fapt pe neștiute, că el era și actor și actriță, întotdeauna o actriță cu șolduri ridicole, rochie neagră și veșminte strâmte, cu craniu, cimitir, duel, răzbunare și o codană care se îneacă. Și pe deasupra, W. Shakespeare.

De aceea, când acum, abia acum, purtând peruca blondă cu cărare la mijloc, pe care prefer să n-o scot la culcare, și dantura care niciodată n-a izbutit să-mi stea prea bine și care mă

face să fluier și să vorbesc peltic, am dat în biblioteca acestui azil pentru oameni de teatru ajunși la sapă de lemn, căruia îi fac numele ceva mai prezentabil, de această cărticică cu legătură de culoare albastru-închis, pe care vorba “Hamlet” e blinduită cu litere aurii, m-am așezat într-un fotoliu și, fără s-o deschid, hotărât să n-o frunzăresc și să nu citesc nici un rând vreodată, m-am gândit la Blanes, convins că așa mă răzbumam pe gluma lui, și la noaptea când mă vizitase într-un hotel de provincie și, după ce mă lăsase să vorbesc, fumând cu ochii în tavan, dar și ațintiți pe oamenii care intrau în salon, își țuguiau buzele ca să-mi spună în fața bieteii nebune:

- Și când te gândești... Unul ca tine, să ajungă pe drumuri pentru Hamlet.

Îi dădusem întâlnire la hotel ca să-i încredințez un personaj dintr-o aiureală vioaie care se numea, mi se pare, *Vis împlinit*. În distribuția acelei trăsnăi figura un amoretz fără nume, al cărui rol nu-l putea juca decât Blanes, deoarece, când femeia venise să mă vadă, nu mai eram acolo decât el și cu mine; restul companiei fugise la Buenos Aires.

Femeia venise la hotel pe la amiază și, cum eu dormeam, revenise la ora care marca, pentru ea și pentru toți oamenii din acea provincie fierbinte, sfârșitul siestei; stând în locul cel mai răcoros din sufragerie, eu tocmai mâncam un șnițel rotund și beam vin alb, singurul mai acătării pe care îl puteam găsi pe-acolo. N-am să spun că ghicisem de la prima vedere – când femeia se opri în nimbul de căldură din ușa cu draperia trasă, făcând ochii mari în umbra sufrageriei, și chelnerul îi arătase masa mea, iar ea pornise întins spre mine, unduindu-și fusta – ce era în inima ei și cum era cu chestia aia aidoma panglicii moluțe și fleșcăite a nebuniei, pe care aveam s-o desfășor treptat, săltând-o cu smucituri delicate, ca pe un bandaj lipit pe rana anilor trecuți, solitari, ca s-o înfășor, precum în jurul unei mumii, în jurul meu și al unora din zilele petrecute în acel loc plictisitor, peste poate de plin cu obezi prost îmbrăcați. Dar ceva mă enerva, într-adevăr, în surâsul femeii și mi-era cu neputință să-i înfrunt cu privirea dinții mici și strâmbi, dezveliți ca la un copil ce doarme, respirând cu gura căscată. Avea părul aproape cenușiu împletit în două cozi răsucite colac și purta o rochie de modă veche; dar nu cea pentru care, la vremea ei, ar fi optat o doamnă, ci una de adolescentă. Fusta, care îi ajungea până la pantofii cărora li se spune ghete ori botine, era lungă și de culoare închisă, se deschidea în mers, se răsucea și fâlfâia din nou la pasul următor. Bluza strânsă pe trup era garnisită cu dantele și o camee mare între sânii de față care împungeau pânza, fiind despărțită și legată de fustă cu

ajutorul unui trandafir prins la cingătoare, acum mă gândesc că poate artificial, o floare cu corola mare, lăsată în jos, așa încât tulpină doldora de spini îi amenința stomacul.

Să tot fi avut cincizeci de ani, dar ceea ce nu puteai uita, ceea ce regret acum, când îmi aduc aminte cum venea spre mine prin sufrageria hotelului, era aerul ei de tinerică din alt veac, care adormise și se trezise acum ușor ciufulită, abia îmbătrânită, dar gata să revină brusc la vârsta ei adevărată în orice moment, să se frângă în tăcere, să se năruie, roasă de cazna tăcută a zilelor. Avea un surâs greu de privit, deoarece te făcea să crezi că, spre deosebire de ignoranța cu care aborda primejdia bătrâneții și a morții neașteptate pe buza căreia stătea, acesta cunoștea ori, cel puțin, dințișorii ei dezveliți presimțeau, eșecul respingător ce o amenința.

Totul adăsta acum în picioare în penumbra sufrageriei, așa că am pus stângaci tacâmurile lângă farfurie și m-am ridicat. “Dumneata ești domnul Langman, impresarul de teatru?” Am dat din cap, zâmbind, și am invitat-o să ia loc. N-a vrut să guste nimic; cu tăblia mesei între noi, i-am privit pe furiș forma perfectă a gurii abia fardate, drept în centru, acolo unde vocea, ușor spaniolească, fredonase, lunecând printre șirurile dinților strâmbi. Din ochii ei, mici și liniștiți, care se străduiau să stea deschiși, n-am putut să scot nimic. Trebuia să aștept să vorbească și mi-am zis că, orice soi de femeie ori existență ar fi evocat ei, vorbele aveau să i se potrivească cu aerul ciudat, iar straniețea ei avea să se estompeze.

- Am vrut să vă văd pentru o reprezentație, a spus. Vreau să spun că am o piesă de teatru...

Totul sugera că va continua, dar s-a oprit și mi-a așteptat răspunsul; mi-a dat cuvântul cu o tăcere irezistibilă, surâzând. Aștepta liniștită, cu mâinile încrucișate în poală. Am dat la o parte farfuria cu șnițelul neterminat, și am cerut cafea. I-am oferit țigări, dar ea a dat din cap, zâmbetul i s-a luminat, voia să spună, cum s-ar zice, că nu fuma. Mi-am aprins-o pe a mea și am început să-i vorbesc, căutând să scap de ea fără violență, dar pe loc și definitiv, deși cu multă precauție, nu știu de ce.

- Doamnă, e cu adevărat păcat ... Nu vi s-a jucat niciodată vreo piesă, nu-i așa? Firește. Și cum se numește piesa?

- Nu, n-are nume, a răspuns. E foarte greu de explicat ... Nu-i ceea ce credeți. Desigur, i se poate pune un titlu. I se poate spune *Visul, Visul împlinit. Un vis împlinit.*

Am înțeles, fără nici o urmă de îndoială, că era sărită și m-am simțit mai în largul meu.

- Bine, *Un vis împlinit*, nu-i rău. Titlul e foarte important. Mi-a plăcut mereu, să spunem că-i o plăcere personală, dezinteresată firește, să-i ajut pe debutanți. Să dăruiesc valori noi teatrului național. Deși nu-i nevoie să vă spun, doamnă, că pentru așa ceva nu se primesc mulțumiri. Mulți îmi datorează primul lor pas, doamnă, mulți dintre cei care azi încasează sume incredibile pe strada Corrientes și iau premii an după an. Nici nu-și mai aduc aminte când veneau aici, aproape implorându-mă...

Până și chelnerul putea să priceapă, din colțul lui, de lângă frigider, de unde alunga muștele și căldura cu șervetul, că acelei vietăți ciudate nu-i păsa de nimic din tot ce-i spuneam. I-am mai aruncat o singură privire peste ceașca cu cafea fierbinte și i-am zis:

- În fine, doamnă. Dumneavoastră știți, probabil, că stagiunea noastră a fost un dezastru. A trebuit să-i punem capăt, iar eu am rămas aici doar pentru câteva chestiuni personale. Dar săptămâna ce vine plec negreșit și eu la Buenos Aires. M-am mai înșelat o dată, ce să-i faci? Lumea de aici nu-i pregătită și, cu toate că m-am resemnat să joc toată stagiunea comedioare și alte chestii de același soi, vedeți cum mi-a mers. Așa că... Acum, să vedem ce putem face, doamnă. Dacă mi-ați putea da o copie a piesei, eu am să văd dacă la Buenos Aires ... Are trei acte?

A trebuit să răspundă, dar numai fiindcă eu, făcându-i jocul, am tăcut, aplecat spre ea, scociorând cu vârful țiğării în scrumieră. A clipit:

- Ce?

- Piesa dumneavoastră de teatru, doamnă. *Un vis împlinit*. Trei acte?

- Nu, nu-s acte.

- Sau tablouri. E tot mai frecvent acum obiceiul de a ...

- N-am nici o copie. N-am scris-o, a continuat să-mi explice.

Era momentul să scap de ea.

- Vă las adresa mea de la Buenos Aires și când o veți avea scrisă...

Am văzut că se făcea tot mai mică, gârbovindu-se; dar și-a înălțat capul, zâmbind neclintit. Am așteptat, eram sigur că o să plece; dar, o clipă mai târziu, și-a dus mâna la față și a continuat să vorbească:

- Nu, e cu totul altceva decât vă închipuiți. E un moment, o scenă putem zice, nu se întâmplă nimic, ca și cum am juca-o aici, în sufragerie, iar eu aş pleca și nu s-ar mai întâmpla nimic. Nu, a adăugat, nu-i vorba de intrigă, sunt câteva persoane pe o stradă, casele și două automobile care trec. Mai sunt eu, un bărbat și o femeie oarecare, care iese din magazinul de vizavi și-i dă tipului un țap cu bere. Nu mai sunt alte personaje, doar noi trei. Bărbatul trece strada și se duce la femeia care iese pe ușă cu berea, apoi trece iar strada și se așază la masa mea, lângă mine, unde stătea la început.

A tăcut o clipă și nu mi-a mai surâs mie, ci dulapului cu fețe de masă, întredeschis în peretele sufrageriei; apoi a tras concluzia:

- Ați înțeles?

Am scăpat cu obrazul curat, fiindcă mi-am amintit conceptul de teatru intimist și i-am vorbit despre el și neputința de a face artă pură în lumea noastră, unde nimeni n-ar veni la teatru ca să vadă așa ceva, i-am spus că doar eu în toată provincia puteam înțelege, eventual, calitatea acelei piese, sensul mișcărilor, ca și simbolurile automobilelor și femeii ce oferea un “țap” cu bere bărbatului care trecea strada și se întorcea la ea, “la dumneavoastră, doamnă”.

Când m-a privit, i-am citit pe față același lucru ca pe chipul lui Blanes când se vedea nevoit să-mi ceară bani și-mi vorbea despre Hamlet: o ușoară jenă, iar tot restul era numai batjocură și antipatie.

- Nici vorbă de asta, domnule Langman, mi-a răspuns. E ceva ce vreau să văd doar eu și nimeni altcineva, nici un fel de public. Numai eu și actorii, atât. Vreau să văd spectacolul o singură dată, dar cu condiția să fie așa cum am să vă spun, și trebuie să faceți ceea ce vă spun eu

și nimic mai mult. Da? Așa că fiți amabil și spuneți-mi câți bani trebuie să cheltuim pentru tot, iar eu vi-i dau.

N-avea nici un rost să mai vorbesc nici de teatru intimist, nici de alte chestii de-același soi acolo, față în față cu nebuna, care și-a deschis poșeta și a scos două bancnote de cincizeci de pesos: “Cu ăștia angajați actorii și faceți primele cheltuieli, apoi îmi veți spune de câți bani mai aveți nevoie.” Eram atât de fără parale, că nici nu puteam pleca din gaura aia blestemată până când cineva din Buenos Aires nu-mi răspundea la misive și nu-mi trimitea câțiva pesos. Așa că i-am etalat cel mai frumos zâmbet posibil și am dat de câteva ori din cap pe când puneam banii, împăturiți în patru, în buzunarul de la vestă.

- Perfect, doamnă. Cred că înțeleg ce fel de... Evitam s-o privesc în timp ce vorbeam, fiindcă mă gândeam la Blanes și nu-mi plăcea să-i întâlnesc expresia umilitoare și pe chipul femeii. Mă voi ocupa după-amiază de această chestiune și dacă am putea să ne vedem... Astă-seară? Perfect, chiar aici; vom avea deja primul actor, ne veți putea explica foarte limpede scena, ca să ne punem de acord asupra *Visului*, *Visului împlinit*...

Poate a fost simplu fiindcă era sărită; dar poate și pentru că ea pricepuse, ca și mine, că era cu neputință să-i fur o sută de pesos, și de aceea nici nu mi-a cerut vreo chitanță, nici măcar nu s-a gândit la așa ceva, mi-a dat mâna și s-a dus, fâlfâindu-și fustă câte un sfert de cerc în sens invers la fiecare pas, trecând țepănă din penumbra sufrageriei în căldura străzii, de parcă revenea la temperatura unei sieste ce durase o grămadă de ani și unde își păstrase tinerețea impură și putredă, gata în fiecare clipă să se facă fărâme.

Am dat de Blanes într-o odaie dezordonată și întunecoasă, cu pereți din cărămidă, prost tencuiți, ascuns după plante și rogojini verzi, în căldura umedă din amurg. Cei o sută de pesos erau tot în buzunarul vestei mele și până nu-l făceam pe Blanes să mă ajute să-i ofer nebunei ce-și dorea pe banii ei nu puteam să cheltuiesc nici un firfiric. L-am trezit și am așteptat răbdător să facă baie, să se bărbierească, să se culce și să se trezească din nou, ca să bea un pahar cu lapte – ceea ce însemna că se îmbătase cu o zi înainte – și, iar în pat, să-și aprindă o țigară; a refuzat să mă asculte de fiecare dată și, chiar și când am sprijinit de masa de toaletă un jilț prăpădit și m-am aplecat, grav, ca să-i fac propunerea, m-a oprit spunând:

- Dar uită-te nițel la tavanul ăsta!

Tavanul era din olane, cu două sau trei bârne verzui și câteva frunze de belșiță, venite nu se știe de unde, lungi și foarte uscate. M-am uitat nițel la tavan, iar Blanes doar a râs și a dat din cap.

- Bine. Dă-i drumul, a zis după aceea.

Pe când îl lămuram despre ce era vorba, Blanes mă întrerupea în fiecare moment, râzând, spunând că nu erau decât minciuni de-ale mele și că pe femeie mi-o trimisese cineva care voia să-și rădă de mine. Apoi m-a întrebat iar ce era toată povestea aia și, neavând încotro, ca să pun capăt istoriei, i-am oferit jumătate din ce urma să rămână după ce aveam să scădem cheltuielile din toți banii dați de femeie, și i-am confirmat că, într-adevăr, nu știam nici ce piesă era, nici despre ce era vorba în ea, nici ce naiba voia de la noi muierea aia; dar că îmi dăduse deja cincizeci de pesos, ceea ce însemna că puteam să plecăm amândoi la Buenos Aires, sau numai eu, cel puțin, dacă el voia să mai doarmă pe-aici. A râs și a redevenit pe loc serios; și din cei cincizeci de pesos pe care i-am spus că-i obținusem ca avans a vrut imediat douăzeci. Așa că a trebuit să-i dau zece, fapt de care m-am căit imediat, fiindcă seara a ajuns beat criță în sufrageria hotelului, surâzând cu gura ușor strâmbă și, cu capul aplecat peste farfurioara cu gheață, a zis:

- Nu te mai înveți minte. Ești Mecena de pe Corrientes și de pe oricare stradă din lume unde o rafală de artă... Un bărbat care s-a ruinat de sute de ori pentru Hamlet are să-și pună dezinteresat pielea în băț pentru un geniu necunoscut, cu corset.

Dar când a venit femeia, când și-a făcut apariția din spatele meu, îmbrăcată toată în negru, cu voal, cu umbreluța minusculă ce-i atârna la încheietura mâinii și un lanț cu ceas la gât, când m-a salutat și i-a întins mâna cu surâsul ei ușor palid în lumina artificială, Blanes a încetat să mă mai sâcăie și n-a spus decât:

- În sfârșit, doamnă; zeii v-au îndrumat pașii spre Langman. Un bărbat care a sacrificat sute de milioane pentru a reprezenta Hamlet cum se cuvine.

Părea că ea își bătea ușor joc, privindu-ne câte puțin când pe unul, când pe altul; apoi a devenit gravă și a spus că era grăbită, că o să ne explice totul astfel încât să nu rămână nici cea mai mică urmă de îndoială și că o să se întoarcă doar când totul avea să fie gata. În lumina dulce și curată, fața și tot ce strălucea pe trupul femeii, unele fâșii ale rochiei, unghiile de la mâna

neînмănușată, мănerul umbrelei, ceasul cu lanț, toate păreau să redevină ele însele, scăpate de tortura zilei luminoase; iar eu m-am simțit imediat suficient de încrezător și toată noaptea nu mi-am mai spus deloc că era sonată, am uitat că totul avea un iz de escrocherie, iar senzația că eram în fața unei afaceri normale și comune m-a liniștit pe de-a-ntregul. Deși nu trebuia să mă deranjez cu nimic, fiindcă eram cu Blanes care, corect, bea fără preget, conversa cu ea de parcă s-ar mai fi întâlnit deja de vreo două, trei ori, i-a oferit un pahar cu whisky, pe care ea l-a schimbat pe o ceașcă cu ceai de tei. Așa că tot ce trebuia să-mi spună mie i-a povestit lui și eu n-am vrut să mă amestec, fiindcă Blanes era capul de afiș, și cu cât pricepea mai repede piesa, cu atât mai bine aveau să meargă lucrurile. Femeia voia să reprezentăm pentru ea următoarele (lui Blanes i-a spus-o cu altă voce și, chiar dacă nu l-a privit, deoarece când vorbea despre asta lăsa ochii în pământ, eu simțeam că acum povestea subiectiv, ca și cum mărturisea ceva intim din viața ei, pe când mie îmi vorbise ca și cum istorisea același lucru la serviciu, de pildă, ca să ceară un pașaport ori așa ceva):

- Pe scenă sunt case și trotuare, dar totul e confuz, de parcă ar fi un oraș și le-ai fi îngrămădit ca să sugerați că orașul e mare. Eu ies, femeia pe care am s-o joc eu iese dintr-o casă și se așază pe bordura trotuarului, lângă o masă verde. La masă, pe o banchetă de bucătărie, stă un bărbat. Acesta e personajul dumitale. Poartă tricou și șapcă. Pe trotuarul de vizavi e o zarzavagerie, iar în ușa lui sunt lăzi cu roșii. Un automobil traversează scena și bărbatul, adică dumneata, se ridică, vrând să treacă strada, iar eu mă sperii, crezând că are să-l calce mașina. Dar dumneata treci înaintea vehiculului și ajungi pe trotuarul din față, chiar când iese o femeie îmbrăcată ca pentru plimbare, cu berea în mână. O bei dintr-o suflare și te întorci, de cum trece iar un automobil, acum de jos în sus, cu toată viteza; dumneata traversezi din nou la fix și te așezi pe bancheta de bucătărie. Între timp, eu stau întinsă pe trotuar, ca o fetiță. Și dumneata te apleci nițel, ca să mă mângâi pe cap.

Totul era ușor de făcut, dar i-am spus că, acum, când mă gândeam mai bine, inconvenientul îl constituia al treilea personaj, femeia care ieșea din casă ca să se plimbe cu țapul de bere.

- Halbă, mi-a zis femeia. E o halbă din lut cu toartă și capac.

Atunci Blanes a consimțit, dând din cap, și i-a spus:

- Firește, și cu un desen pe ea, vreo pictură.

Ea a zis că da și părea foarte mulțumită de spusele lui Blanes, fericită, fiindcă pe față i se citea fericirea pe care o poate simți doar o femeie, și care mă face să închid ochii ca să n-o văd când îmi iese în cale, după cum cere buna educație. Am început iar să vorbim despre cealaltă femeie, iar Blanes a întins în cele din urmă o mână și a spus că avea ceea ce-i trebuia și să nu ne mai facem griji. Am conchis că nebunia femeii era molipsitoare, pentru că, atunci când l-am întrebat pe Blanes pe cine conta pentru rol, mi-a spus că pe actrița Rivas și, deși nu cunoșteam pe nici una pe care s-o cheme așa, n-am zis nimic, fiindcă Blanes mă privea furios. Așa că totul s-a aranjat, l-au aranjat ei doi, iar eu n-a trebuit să mă gândesc deloc la scenă; m-am dus imediat să-l caut pe proprietar și am închiriat teatrul pentru două zile, plătindu-i doar una, dar dându-i cuvântul de onoare că n-aveau să intre acolo decât actorii.

A doua zi, am găsit un om priceput la instalații electrice, care, pentru șase pesos, m-a ajutat să mut decorurile și să dau din nou cu puțin var peste ele. La căderea serii, după vreo cincisprezece ore de muncă, totul era gata, iar eu, asudat și în cămașă, am mâncat sendvișuri și am băut bere, ascultând, fără să le dau vreo atenție, poveștile banale pe care le spunea omul. După o pauză, acesta a spus:

- Azi v-am văzut prietenul cu o doamnă bine. Chiar azi după-amiază; cu doamna pe care am văzut-o aseară la hotel cu dumneavoastră. Aici se știe tot. Ea nu-i de pe la noi; se zice că vine în fiecare vară. Nu-s băgăreț, dar i-am văzut intrând într-un hotel. Da, e haios; e adevărat că și dumneavoastră locuiți la hotel. Dar hotelul unde au intrat ei azi după-amiază era altfel. Din alea, mă-înțelegeți?

Când, mai încolo, a sosit Blanes, i-am spus că nu ne mai lipseau decât vestita actriță Rivas și automobilele, fiindcă nu găsisem decât unul, al omului care mă ajutase, pe care îl închiriasem pe câțiva pesos și urma să-l conducă chiar el. Dar știam eu cum să rezolv chestia: cum hârbul avea capotă, putea să treacă prima dată cu ea lăsată și a doua oară cu ea ridicată, ori invers. Blanes nu mi-a zis nimic, fiindcă era matol de-a binelea, iar eu nu-mi puteam închipui de unde făcuse rost de parale. Mai târziu mi-a dat prin minte că poate avusese cinismul de a primi bani chiar de la biata femeie. Ideea m-a scos din minți, dar am continuat să-mi mănânc sandvișurile în tăcere, pe când el cânta, beat mort, străbătea scena, luând poziții de fotograf,

spion, boxer, jucător de rugby, fără să se oprească din fredonat, cu pălăria dată pe ceafă și privind în toate părțile, din toate părțile, căutând înfrigurat naiba știe ce. Cum mă convingeam tot mai tare, cu fiecare clipă ce trecea, că se chercelise cu bani aproape de furat de la biata femeie bolândă, nu voiam să-i vorbesc și, odată terminate sandvișurile, l-am trimis pe lucrător să-mi mai aducă vreo șase și o sticlă cu bere.

În cele din urmă, Blanes s-a săturat de piruete; aghesmuiala nerușinată l-a făcut sentimental și s-a așezat lângă mine pe o ladă, cu mâinile în buzunarele pantalonilor și pălăria pe genunchi, ținându-mă cu ochi tulburi. Am tăcut împreună un timp și am observat că îmbătrânea, iar părul blond i se spălăcea și i se rărea. Nu-i rămâneau prea mulți ani ca să mai joace roluri de amoretz, să ducă doamne la hoteluri ori câte altele.

- Nici eu n-am pierdut vremea, a zis deodată.

- Da, îmi închipui, am răspuns fără nici un interes.

A zâmbit, devenind serios, și-a pus pălăria și s-a ridicat din nou. A continuat să-mi vorbească, tot ducându-se și venind, așa cum mă văzuse de atâtea ori pe mine în biroul doidora de fotografii cu autograf, când dictam fetei vreo scrisoare.

- M-am informat despre femeie, a zis. Se pare că familia sau chiar ea a avut bani, apoi ea a trebuit să se facă învățătoare. Dar nimeni, știi, nimeni nu zice că-i sărită. Că a fost întotdeauna cam ciudată, da. Dar nicidecum nebună. Nu știu de ce-ți spun ție, o, tată adoptiv al bietului Hamlet, cu trompa ta uriașă de care s-a lipit unt de la sandvișuri. De ce-ți vorbesc despre așa ceva?

- Cel puțin, i-am spus foarte calm, eu nu-mi bag nasul în viețile celorlalți. Nici nu fac pe cuceritorul cu femeile cam ciudate - m-am șters la gură cu batista și m-am întors să-l privesc plictisit - și nici nu mă îmbăt cu gologani luați cine știe de unde.

A rămas cu mâinile în șold, în picioare, privindu-mă și el pe mine, gânditor, și a continuat să-mi spună lucruri neplăcute, dar oricine și-ar fi dat seama că se gândea la femeia aia și că nu mă insulta din suflet, ci doar ca să facă și el ceva cât se gândea, ca nu cumva să-mi dau eu seama că el se gândea tocmai la ea. S-a întors spre mine, s-a lăsat pe vine și s-a ridicat imediat cu sticla de bere, a băut fără nici o grabă ce mai rămăsese în ea, neluându-și buzele de pe gura ei, până a

dat-o gata. A mai făcut câțiva pași pe scenă și s-a așezat iar, cu sticla între picioare, acoperind-o cu mâinile.

- Păi, am vorbit cu ea și femeia m-a lămurit, a spus. Voiam să știu ce-i cu toată povestea asta. Fiindcă nu știu dacă înțelegi că nu-i vorba doar de cum să băgăm paralele la teșcherea. Am întrebat-o ce-o să jucăm și atunci m-am prins că-i ne bună. Vrei să știi? Totul e un vis pe care l-a avut, pricepi? Dar cea mai mare nebunie e că zice că visul ăsta n-are nici o însemnătate pentru ea, că nu-i cunoaște nici pe bărbatul cu tricou albastru, nici pe femeia cu halba și nici n-a locuit pe o stradă care să semene cu alcătuirea asta ridicolă întocmită de tine. Și atunci la ce bun? Zice că, pe când dormea și visa asta, era fericită, dar nu “fericită”-i cuvântul, ci altul. Așa că vrea să vadă iar totul. Și, chiar dacă-i o nebunie, dorința ei are ceva logic. Și-mi mai place și că în toată chestia nu-i nici un amor vulgar.

Când ne duceam la culcare, se oprea în stradă la fiecare pas – cerul era albastru și era foarte cald – ca să mă prindă de umeri și de revere și să mă întrebe dacă eu pricepeam, nu știu ce anume trebuia să fi priceput, ceva ce nici el nu înțelegea probabil prea bine, fiindcă nu izbutea să-mi explice.

Femeia a ajuns la teatru la zece fix, îmbrăcată tot cu rochia neagră din seara anterioară, și ceasul cu lanț, ceea ce nu mi s-a părut potrivit nici cu strada de cartier sărac de pe scenă, nici cu statul jos pe bordura trotuarului, pe când Blanes o mângâia pe păr. Dar nu conta: teatrul era gol; în stal nu era decât Blanes, abțiguit ca de obicei, fumând, îmbrăcat cu tricoul albastru și o șapcă cenușie, trasă pe-o ureche. Venise devreme, însoțit de-o fată, cea care trebuia să se ștească în ușa de lângă zarzavagerie și să-i întindă țapul cu bere; o fată și ea nepotrivită cu personajul, cel puțin așa cum mi-l închipuiam eu, desigur, fiindcă naiba știe cum era ea în realitate; o fată trista și slabă, prost îmbrăcată și prost machiată, pe care Blanes o luase dintr-o cafenea oarecare, scăpând-o în plină noapte de statul în stradă, după ce-i împuiase capul, n-am nici o îndoială, cu o poveste absurdă ca s-o atragă, fiindcă ea a început imediat să umble, dându-și aere de mare actriță, dar, când o vedeai cum întindea brațul, oferind țapul cu bere, îți venea ori să plângi ori s-o iei la pumni. Cealaltă, bolânda, îmbrăcată în negru, de cum a ajuns, s-a oprit o vreme și a privit scena cu mâinile împreunate pe burtă; mi s-a părut nespuse de înaltă, mult mai înaltă și mai slabă decât o crezusem până atunci. Apoi, fără să spună vreo vorbă cuiva, păstrându-și neschimbat, deși mai slab, surâsul de bolnavă, care mă scotea din sărite, a traversat scena și s-a ascuns în

culise, de unde trebuia să iasă. O urmărisem cu privirea, nu știu de ce ochii mei luaseră exact forma trupului ei prelung, îmbrăcat în negru, și, lipiți de el, învăluindu-l, l-au însoțit până ce marginea cortinei mi i-a despărțit de corpul ei.

Acum stăteam eu în mijlocul scenei și, cum totul era în ordine și trecuse de zece, am ridicat coatele ca să anunț actorii, bătând din palme. Dar tocmai atunci, fără să-mi fi dat întru totul seama ce se petrecea, am început să înțeleg lucrurile și în ce ne băgasem, deși niciodată n-am putut să exprim totul, ca atunci când cunoști sufletul unei persoane, dar nu-l poți explica în cuvinte. Am preferat să-i chem, făcându-le semne, și când am văzut că Blanes și fata pe care o adusese s-au așezat la locurile lor, m-am fofilat în spatele cortinei, unde omul era deja așezat la volanul mașinii lui vechi, care a început să se scuture cu un zgomot acceptabil. De acolo, urcat pe o ladă, încercând să stau ascuns, fiindcă n-aveam nici o legătură cu năzbâția ce urma să înceapă, am văzut-o ieșind pe ușa cocioabei, mișcându-și trupul ca o fetișcană (părul, des și aproape cenușiu, lăsat liber pe spate, legat pe omoplați cu o panglică deschisă la culoare), făcând pași mari care erau, fără nici o îndoială, ai unei tinere care tocmai a terminat de pus masa și iese o clipă în stradă ca să vadă cum se lasă seara și să se stea liniștită fără să se gândească la nimic; am văzut cum se așeza lângă bancheta lui Blanes, ținându-și capul cu o mână, sprijinindu-și cotul pe genunchi, lăsând buricele degetelor să mângâie buzele întredeschise, cu fața întoarsă spre un loc de departe, de dincolo de mine și chiar de dincolo de peretele din spatele meu. Am văzut că Blanes s-a ridicat cu gândul să traverseze strada și a făcut-o matematic înaintea automobilului care a trecut, scoțând fum, cu capota ridicată, și dispărând imediat. Am văzut cum brațul lui Blanes și brațul femeii care locuia în casa din față se întâlneau pe șaful cu bere, cum el îl bea dintr-o singură dușcă și îl lăsa în mâna femeii, iar aceasta dispărea iar, încet și fără zgomot, pe ușa ei. Am văzut că bărbatul cu tricou albastru trecea din nou strada, doar cu o clipă mai înainte ca automobilul rapid, cu capota lăsată, să oprească lângă mine, stingând imediat motorul, și, pe când fumul albastrui al mașinii se risipea, am observat că fata de pe bordura trotuarului căsca și în cele din urmă se lungea de-a lungul pavelelor, cu capul pe un braț ascuns sub păr și cu un picior îndoit sub ea. Bărbatul cu tricou și șapcă s-a aplecat atunci și a mângâiat capul fetei, a început s-o dezmierde, iar mâna lui se ducea și venea, se încurca în păr, trecea cu palma peste frunte, strângea panglica deschisă la culoare din păr și reîncepea mângâierile.

M-am sculat de pe bancă, am suspinat ceva mai liniștit și am înaintat în vârful picioarelor pe scenă. Bărbatul din automobil m-a urmat, zâmbind timid, iar fata slabă pe care și-o adusese Blanes a ieșit iar din vestibul, ca să ni se alăture. Mi-a pus o întrebare, una scurtă, o singură vorbă despre ce se petrecea, iar eu i-am răspuns, neslăbindu-i din ochi pe Blanes și pe femeia culcată; mâna lui Blanes, care mângâia neostoit fruntea și pletele răsfirate ale femeii, nu-și dădea seama că scena se sfârșise și că acel ultim gest, dezmierdarea părului femeii, nu putea dura la nesfârșit. Cu trupul aplecat, Blanes îi mângâia capul, întindea brațul ca să-și treacă degetele peste toată lungimea părului cenușiu, de la frunte până la capetele desfăcute pe umărul și spatele femeii întinse pe podea. Bărbatul din automobil a continuat să zâmbească, a tușit și a scuipat într-o parte. Fata care îi dăduse lui Blanes țapul cu bere s-a îndreptat spre femeia și bărbatul aplecat, care o mângâia. Atunci m-am întors și i-am spus omului cu automobilul că putea să iasă, ca să plecăm repede, și am mers pe lângă el, căutându-mă în buzunar, ca să-i dau câțiva pesos. Se petrecea ceva ciudat în dreapta mea, unde erau ceilalți, și, când să mă gândesc la asta, m-am lovit de Blanes care, cu șapca scoasă și mirosind urât a băutură, m-a pocnit între coaste, strigând:

- Nu-ți dai seama că a murit, bestie ce ești!

Am rămas singur, prăbușit sub lovitură și, în timp ce Blanes se mișca de colo-colo pe scenă, beat și nebun, iar fata cu berea și bărbatul cu automobilul stăteau aplecați asupra femeii moarte, am înțeles totul, ce căuta femeia, ce căutase Blanes beat cu o seară înainte pe scenă și ce părea să mai caute încă, mișcându-se de colo-colo în graba lui nebunească: am înțeles totul limpede, ca pe unul dintre lucrurile pe care le înveți odată pentru totdeauna încă de mic și apoi n-ai vorbe cu care să le explici.